

Karjalainen rakentaja.

Tk-Oiva Paloheimo.

Eräs Aunuksen heimon viimeisiä suuria henkilöohjelmia on epäilemättä ollut Mikko Dubrovin, talonpoika, rakentaja ja harvinaisen moderni uudistusihminen, jonka paras nuoruusikä ehti kulua ennen bolševikkiaikaa Suurselän vieläkin kauniissa ja hyvinvoivassa kylässä. Missä Mikko Dubrovin on nyt, sen tietävät vain ne bolševikit, joiden toimesta hänet niinkuin niin monet muut päätään muita pidemmät on viety tuntemattomiin kohtaloihin.

Mikko Dubrovin on ollut ilmiömäinen lahjakkuus ja harvinaisen ihminen. Hänen henkilössään on yhtäkkiä ikäänkuin luonnonoikkuna puhjennut esiin vanha kalevalainen taitaja, henkinen voimaihminen ja johtajakyky. Jotakin nerolle ominaista oikullisuutta on siinäkin, että tämä rakennustaiteellinen lahjakkuus ei ollut perinyt taitoaan vanhemmiltaan: hänen isänsä ei pystynyt vuolemaan edes kirvesvartta. Nuorella Dubrovinilla ei myöskään ollut mitään välittömiä esikuvia nykyaikaisista uudistuspyrinnöistä, mutta hän aavisti ne ja toteutti niitä omin päin.

Mikko Dubrovin syntyi vuonna 1886 ja kuoli... Tai ehkä hän ei olekaan kuollut. Hänen kohtalonsa on ollut tuo tuttu tie: pakkotyö, tyrmiä, katoaminen. Mutta mikä sitten oli tämä Mikko Dubrovin ja miksi hänestä on kirjoitettava? Eloisimmin sen ehkä voi luonnehtia pienellä romanttisella tarinalla, joka samalla on lähtökohtana koko Dubrovinin nousuun.

Kuusitoistavuotiaana hän koko syvällisen ja kauniin rakkauden naapurikylän kauniin ja ylpeän Mariun kanssa. Paikkakunnan vanhukset kertovat vieläkin, miten tuossa nuorena rakkaudessa oli jotakin säihkyvää ja suurta, sellaista, joka on poikkeuksellista ja jää muistiin ilman murhenäytelmääkin. Nuori Dubrovin vaistosi itsekkin onnellisuutensa tavattomuuden ja halusi osoittaa sen koko maailmalle: Hän päätti rakentaa rakastetulle linnan! Sen päätöksen on moni muu rakastunut nuorimies tehnyt, mutta Dubrovin myös toteutti päätöksensä. Kuusitoistavuotiaana poikasena hän yksinään aloitti rohkean työnsä, ja viiden vuoden uurastuksen jälkeen seisoi kylän korkeimmalla kohdalla ihanista ihanin talo. Yksinään nuori Dubrovin suoritti viidessä vuodessa työn, johon luulisi tavalliselta kuolevaiselta kuluvan koko elämäniän. Jo talon pelkkä silmiä häikäisevä koristelu on jotakin tavattonta ja melkein uskomatonta. Seinien jokainen vapaa kohta on somistettu taiteellisilla leikkauksilla.¹⁾ Tämä kolmi-kerroksinen talo on lisäksi tavattoman suuri, siinä on kahdeksan kaunista, valoisa huonetta, valtava sarain ja kaksi tanhutta, navettaa, sekä lisäksi monia soppia ja käytäviä — kaikki saman katon alla. Jo pinta-alaltaan ja hirsimäärältään talo on valtava, mutta kun sitten pysähtyy ihaillemaan rakennuksen pääosaa, vaientaa sen rikas koristelu katselijan kokonaan. Ainoastaan nuori, uskalias lahjakkuus ja ra-

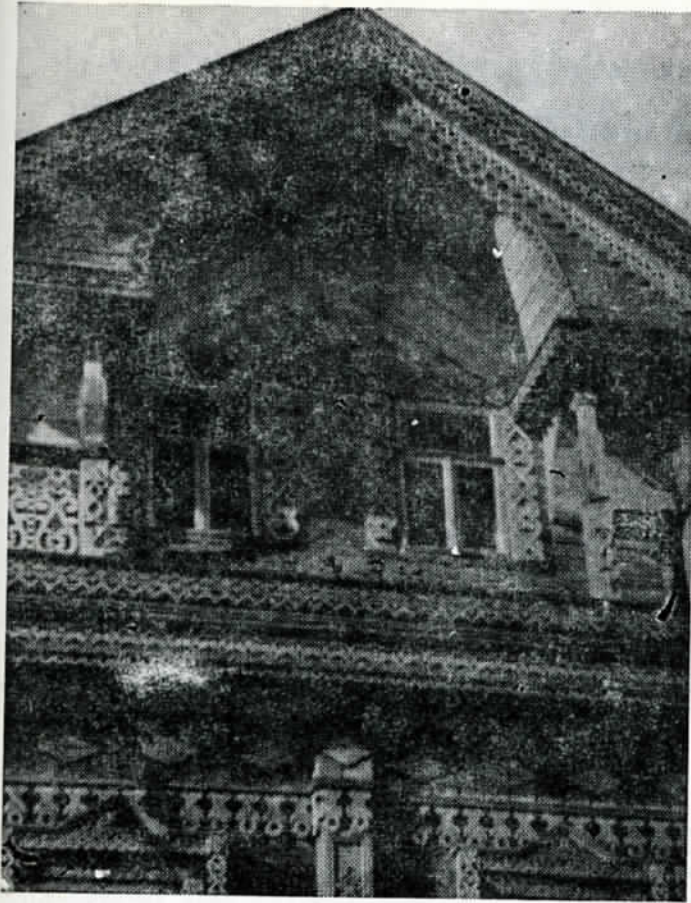
kastuneisuudessaan hurmioitunut nuorukainen on voinut luoda tällaista. Koristelutyö esimerkiksi ei ole tehty vain vähäksi aikaa miellyttämään morsianta Mariuta. Tänäkin päivänä talo seisoo paikallaan yhtä ylhäisenä ja rikkumattomana. Koristeluleikkaukset on tehty ns. jylyhonkasta, mikä sekin osoittaa nuoren rakentajan kaukonäköisyyttä. Karjalassahan tapaa paljonkin taloja, joissa on hienoja päätykoristeluja, mutta ne ovat yleensä jo lahoamistilassa. Dubrovinin talo on yhä edelleen sama kuin uutenaakin, paitsi että koristeellinen maalaus on kulunut pois. Uutena on sinisissä ja keltaisissa väreissään säteilevä talo ollut kuin suuri koru Aunuksen laakeassa maisemassa.

Rakennuksen valmistuttua 21-vuotias Dubrovin toi nuorikkonsa taloon, jossa oli tilaa miten suurelle onnelliselle tahansa. Mutta nuori Dubrovin ei suinkaan jäänyt toimettomaksi eikä karjalaisten liiankin näkyvän tavan mukaisesti jättänyt raatamisen vastuuta vaimolleen. Itse hän antautui koko nuoruutensa voimalla vainioilleen ja karjalleen ja muutamassa vuodessa hän oli seudun rikkain mies. Esimerkkinä siitä, miten harvinaisen virkeä ja nykyaikainen mies Dubrovin todella oli, on se, että hän omin päin oppi luku- ja kirjoitustaidon ja hankki sitten käsiinsä mahdollisimman paljon rakennustaidetta, maataloutta ja puutarhanhoitoa koskevaa kirjallisuutta. Niinpä hän perusti talonsa läheisyyteen puutarhan, jonka kasvitarihassa viljeltiin jopa 14 eri hyötykasvilajia, mm. tomaattia ja kurpitsaa, joista siihen aikaan Suomessa enempää kuin Karjalassakaan ei tiedetty juuri mitään.

Mutta Mikko Dubrovinilla oli myös yhteiskunnallista kykyä, ja hän huomasi piankin puutteita seurakunnallisessa järjestyksessä. Taitavana järjestelijänä ja kynämiehenä hän sai ennen pitkää puuhatuksi oman alueensa kylineen omaksi seurakunnaksi, joka sai oman papin, ja jonka pogostaksi, kirkonkyläksi, tuli Dubrovinin kotikylä, Suurselkä. Nyt avautui Mikko Dubrovinille tilaisuus osoittaa rakennustaiteellisen kykynsä koko mahti, sillä hän päätti itse rakentaa perustamansa seurakunnan kirkon. Siitä tulikin sitten taideteos, josta paikkakuntalaiset puhuvat tänä päivänä kuin pyhästä legendasta. Tätä kaunista kirkkoa ei ole enää, sillä bolševikit polttivat sen. Mikko Dubrovin, joka itse oli syvästi uskonnon ihminen, pani erikoista huolta varsinkin kirkon »sydämen», kuorin, taiteellisuuteen ja hartautta kohottavaan kokonaisvaikutukseen. Itse hän kävi Pietarista valikoimassa kirkon kalleudet ja ikonastaasin, pyhäinkuvaseinämän. On ahdistavaa ajatella, että tällainen harras ja taiteellinen, yhden ainoan palavan hengen rakentama temppele poltetaan poroksi vain siksi, että halutaan pilkata työn suuruutta ja yhden muita lahjakkaamman ihmisen saavutuksia.

Erityisesti kiinnittyä huomio myöskin siihen, että Dubrovin perusti seurakunnalleen uuden hautausmaan, joka sijaitsee noin puolen kilometrin päässä kirkosta eikä siis, kuten kaikkialla Karjalassa, kirkonmäellä. Nykyaikaista kaukokatseisuutta siinäkin.

¹⁾ Viittaamme toisessa paikassa julkaistuun prof. Carolus Lindbergin tätä asiaa koskevaan kirjoitukseen.

Mikko Dubrovinin rakennustaidetta.

Bolševikin aloittivat myös Suurselässä uudistukset, jotka törkeällä tavalla muuttivat toiseksi Dubrovinin ansiosta vaurastuneen kylän elämän. Pistinten edessä on voimakkaammankin alistuttava, ja Dubrovinin koko suku, joka oli vanhaa ja arvostaan tietoisia karjalaista aateliala, lyötiin hajalle. Koska Dubrovin oli »kulakki» ja »pohatta» hän joutui luovuttamaan kaiken omaisuutensa kolhoosille, niin ettei hänen perheelleen jäänyt edes yhtä ainoata peitettä tai teeastiaa. Mutta minne tahansa Dubrovin siirrettiinkin, kohosi hän kyvykkyytensä ja lumoavan persoonallisuutensa ansiosta aina ensimmäiseksi ja huolimatta pakkotoimenpiteistä hän menestyi ja saavutti pelottavaa arvovaltaa. Lopulta oli pakko vangita Dubrovin, eikä hänen nykyistä kohtaloaan tunneta.

Nuoren Dubrovinin rakentamassa kauniissa talossa asuu jälleen Dubrovinin vanha puoliso poikansa tyttären kanssa. Samassa talossa toimii myös kylän suomalainen kansakoulu, mutta suomalaiset ovat hienotunteisesti luovuttaneet Dubrovinin vaimolle hänen entisen talonsa asunnoksi, ja osa opettajista asuu senvuoksi kylän vaatimattomammassa talossa. Mariu Dubrovin on nyt 57-vuotias, paljon kärsinyt nainen, jonka arvokkaasta olemuksesta henki hillitty surumieli. Huomaa, että tämä kerran suuresti rakastettu nainen on ymmärtänyt miehensä poikkeuksellisen lahjakkuuden, sillä kertoessaan valittamatta kohtaloaan hän puhkesi kyyneliin vain silloin, kun hän muisteli miehensä rakentaman ihanan kirkon tuhoutumista.

Itä-Karjala liittyy

kasvistollisesti kiinteästi Suomeen.

Vanamo-Seuran syyskuun kokouksessa dosentti A. Kalela esitelmöi Suomen luonnontieteellisen alueen itäraajasta. Luotuaan katsauksen Fennoskandian ja Pohjois-Venäjän ilmastossa ja geologisessa rakenteessa ilmeneviin eroihin, esitelmöitsijä valaisi Vienan merestä Äänisjärveen kulkevan Fennoskandian itärajan luonnetta kasvistollisessa suhteessa. Erot perustuvat ennen kaikkea venäläissiperialaiselle laakiolle ominaisen »itäisen» kasvistoaineksen voimakkaaseen köyhtymiseen tällä rajalla. Samaten voidaan rajan itäpuolella todeta vastaavanlaista köyhtymistä Fennoskandialle ominaisessa »läntisessä» kasvistoaineksessa, mikä ilmenee erikoisen selvänä tundraväyhytyksessä.

Pohjimmaisena synnä luonnontieteellisen Suomen itärajalta todettaviin kasvistollisiin muutoksiin on pidettävä ilmaston mantereellistumista Atlantin rannikolta kohti Euraasian sisäosia. Rajan jyrkkyyteen vaikuttavat myös Fennoskandian itärajalta kallioperässä ja pinnanmuodostuksessa tapahtuvat muutokset. Lisäksi on otettava huomioon kasvien jääkauden jälkeiset vaellukset. Myös kasviyhdykset ja niiden muodostama kokonaisuus, kasvillisuus, ovat rajan molemmin puolin hyvin erilaisia. Niinpä tulvamaiden ja jokitorvien kasviyhdykset, joilla Pohjois-Venäjällä on huomattava osuus kasvillisuuden kokonaiskuvassa, ovat Fennoskandiassa perin heikosti kehittyneitä. Vastaavanlaisia eroja on kaikissa muissakin kasviyhdyksissä.

Itä-Karjalan vanhaa kulttuuria vaalimaan.

Paljon on jo Itä-Karjalasta vanhaa perinnäistä ja arvokasta hävinnyt ja häviää edelleen. Niitä olisi kuitenkin säilytettävä niin paljon kuin mahdollista. Eräs keino, jolla häviävää muinaisperintöä voidaan jälkipolville säilyttää ja valaista, on valokuvaus. Seuramme on jo aikaisemmin koettanut saada talteen Itä-Karjalan alueelta otettuja, pääasiassa Karjalan muinaisuutta ja omintakeista elämää valaisevia kuvia. Katsomme tarpeelliseksi edelleen kiinnittää tähän puoleen huomiota. Sen vuoksi pyydämme kaikkia niitä, joilla on joko aikaisemmin tai viimeaikoina Itä-Karjalasta otettuja Karjalan omintakeisuutta valaisevia kuvia, lahjoittamaan tai pientä korvausta vastaan luovuttamaan ne seurallemme säilytettäväksi. Kuvien mukana olisi lähetettävä kuvia selventävä maininta.

Karjalan Sivistysseura.
Os. Helsinki, Kasarmikatu 25